

Uitstroom uit de flexibele schil tijdens crisis

DOOR Gerda Gringhuis en Wendy Smits

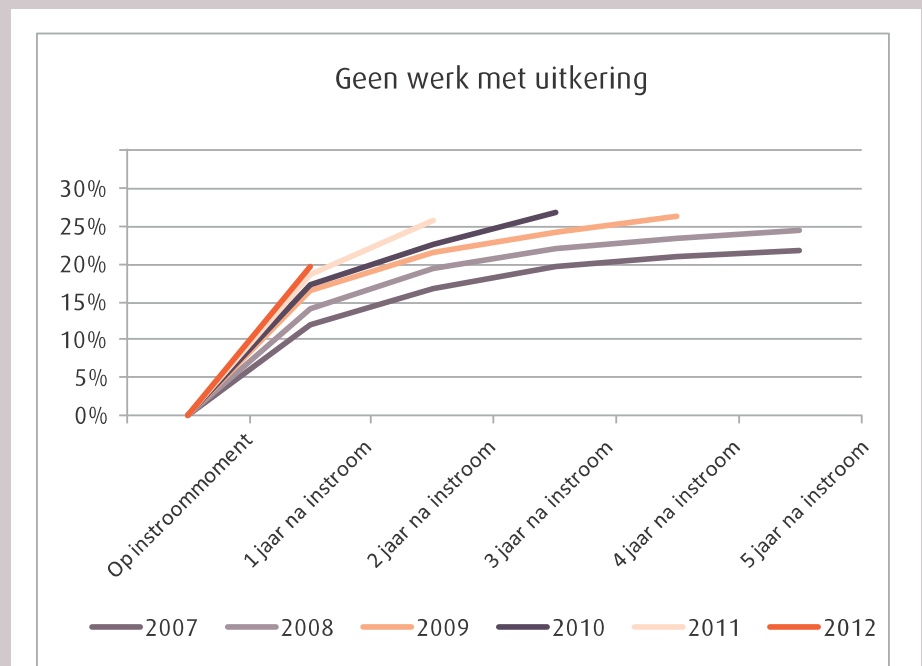
Tijdens de economische crisis is de doorstroom van werknemers vanuit de flexibele schil naar een vast dienstverband afgenomen. Werknemers die recent in de flexibele schil zijn begonnen, stromen vaker uit naar een uitkering dan voorheen. Er zijn belangrijke verschillen per bedrijfstak en regio.

In 2007 bedroeg de instroom van niet-onderwijsvolgende werknemers in de flexibele schil 794 duizend. Iets minder dan de helft van deze groep verbleef korter dan een jaar onafgebroken in de flexibele schil, 43 procent tussen een en vijf jaar en ruim acht procent langer dan vijf jaar. Na vijf jaar was 41 procent uitgestroomd naar een vast dienstverband, 22 procent naar een uitkeringssituatie en nog eens 22 procent had bij uitstroom uit de flexibele schil geen werk en geen uitkering. Ruim zes procent stroomde uit naar een baan als zelfstandige.

Werknemers die na 2008, de start van de economische crisis, in de flexibele schil zijn begonnen stromen vaker uit naar een uitkering dan werknemers die in 2007 of 2008 zijn begonnen in de flexibele schil. Bovendien stromen zij minder vaak door naar een vast dienstverband.

Persoonskenmerken

Werknemers van 55 jaar of ouder verblijven korter in de flexibele schil dan jongere werknemers. Iets meer dan zes procent van de ouderen werkt langer dan vijf jaar onafgebroken in de flexibele schil tegenover negen procent van de werknemers jonger dan 55 jaar. Ouderen stromen vooral vaker uit naar een uitkering, dat geldt voor ruim de helft van de flexibele werknemers tussen de 55 en

Figuur 1. Instromers in de flexibele schil en arbeidsmarktpositie bij uitstroom, 2007-2012

65 jaar en voor tachtig procent van de 65-plussers.

Werknemers in de leeftijd van 25 tot 45 jaar oud stromen het vaakst door naar een vast dienstverband. Van hen is 47 procent binnen vijf jaar na de start in een flexibele baan doorgestroomd naar een vast dienstverband. Voor werknemers tussen de 55 en 65 jaar plussers geldt dit voor één op de vijf. Met name

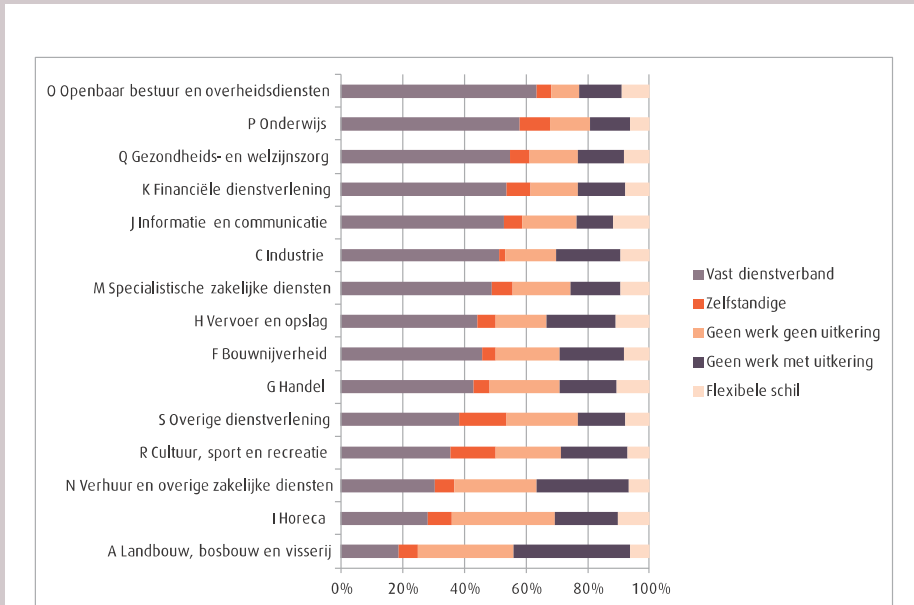
werknemers jonger dan 25 jaar stromen relatief vaak uit naar geen werk en geen uitkering. Het gaat hier deels om jongeren die weer onderwijs gaan volgen (Gans, 2010).

Mannen en vrouwen verblijven ongeveer even lang in de flexibele schil, waarna vrouwen vaker doorstromen naar een vast dienstverband. Mannen stromen juist vaker dan vrouwen uit naar een

uitkering (25 tegenover 19%) en gaan iets vaker aan de slag als zelfstandig ondernemer. Dat mannen vaker uitstromen naar een uitkering hangt samen met het feit dat mannen die de flexibele schil instromen gemiddeld ouder zijn dan vrouwen die toetreden tot de flexibele schil.

Bedrijfstak

De duur van het verblijf in de flexibele schil verschilt tussen bedrijfstakken. Van de flexwerkers die starten in de informatica blijft bijna twaalf procent langer dan vijf jaar onafgebroken in de flexibele schil. In het onderwijs gaat het om slechts zes procent. Meer dan de helft van de flexibele werknemers in het onderwijs is binnen vijf jaar doorgestroomd naar een vaste baan. Nog hoger is de doorstroom naar vast werk in het openbaar bestuur; 67 procent van de flexibele werknemers heeft binnen vijf jaar vast werk. Flexibele werknemers in de landbouw, bosbouw en visserij stromen het minst vaak uit naar een vast dienstverband, het gaat om slechts twintig procent, 38 procent stroomt uit naar geen werk met een uitkering en 31 procent naar geen werk en geen uitkering. Ook vanuit de horeca stromen veel mensen uit naar geen werk. In beide sectoren komt veel seizoenswerk voor, vaak verricht door jongeren die na afloop weer het onderwijs instromen

Figuur: Aandeel uitstroom uit de flexibele schil naar bedrijfstak, vijf jaar na instroom (in 2007)

(Corpelejin, 2003). In de overige dienstverlening, cultuur, sport en recreatie stromen relatief veel flexibele werknemers uit naar een baan als zelfstandige.

Provincie

In Zeeland verblijven werknemers het langst in de flexibele schil. Vijf jaar na instroom bevindt bijna twaalf procent van de werknemers zich nog steeds in de flexibele schil. In Noord-Brabant en Noord-Holland verblijven werknemers het minst lang in de flexibele schil. In deze provincies bevindt slechts zeven procent zich vijf jaar na instroom nog in de flexibele schil. In Utrecht is de doorstroom naar vast werk het hoogst (44 procent), in Zeeland het laagst (35 procent).

In Limburg en Groningen stromen flexwerkers relatief vaak uit naar een uitkeringssituatie, bijna 27 procent is binnen vijf jaar na in een flexibele baan te zijn gestart, uitgestroomd naar geen werk met een uitkering. De minste doorstroom naar een uitkeringssituatie vindt plaats in Utrecht. Tenslotte kent Drenthe een relatief grote doorstroom van flexibele werknemers naar een baan als zelfstandig ondernemer, het gaat om 9,5 procent van de flexwerkers die in 2007 als flexwerk zijn gestart, tegenover 6,2 procent voor Nederland als totaal. Verschillen tussen provincies wat betreft de duur van het verblijf in de flexibele

schil en de uitstroom naar vast werk of een uitkeringssituatie hangen in sterke mate samen met de leeftijdsopbouw van de beroepsbevolking. In de meer vergrijnde provincies, zoals Groningen en Limburg, is er relatief veel doorstroom naar een uitkeringssituatie, in de provincies met een wat jongere leeftijdsopbouw, zoals Utrecht, is er meer doorstroom naar vast werk (de Vries, Michiels en Gringhuis, 2015).

Referenties

CBS StatLine (2016), Instromers in de flexibele schil naar baan- en bedrijfskenmerken.
 CBS StatLine (2016), Instromers in de flexibele schil naar persoonskenmerken
 CBS StatLine (2016), Instromers in de flexibele schil naar woonregio
 Corpelejin, A.W.F. (2003), Tijdelijke en langdurige banen, 2000, Sociaal-economische maandstatistiek 2003(9), 12-18.
 Gans S. (2010), Ontwikkelingen in de instroom in het hoger onderwijs, Sociaaleconomische trends, 3e kwartaal 2010, 73-79.
 Vries, J. de, J. Michiels en G. Gringhuis (2015), Verblifduur in de flexibele schil naar regio, hoofdstuk 3 in K. Chkalova, A. Goudswaard, J. Sanders en W. Smits (redactie) Dynamiek op de Nederlandse Arbeidsmarkt. De focus op flexibilisering, 50-69.

Flexibele schil

Het gaat bij de flexibele schil om banen van werknemers. Een flexibele baan is een tijdelijke baan, een baan als uitzendkracht, oproepkracht of stagiaire, of een baan met een vast dienstverband, waarbij de duur van de baan maximaal twee maanden bedroeg. In het laatste geval duurde de baan niet langer dan de proefperiode of was de baan ten onrechte als een vaste baan geïnclassificeerd. Flexibele arbeid gaat vanwege het flexibele karakter gepaard met periodes zonder werk. De flexibele schil bevat alle werknemers die in een flexibele baan zitten óf in een korte periode tussen twee flexibele banen in zonder werk zitten. Deze tussenperiode mag maximaal drie maanden zijn.